

ЕТИЧЕН КОДЕКС НА УЧИЛИЩНАТА ОБЩНОСТ

ВЪВЕДЕНИЕ

Етичният кодекс на ППМГ „Акад. Иван Ценов“ е в съответствие с изискванията на чл. 175, ал. 1 от ЗПУО и чл.37 от ПДУ, Конвенцията на ООН за правата на детето, Европейската харта за правата на човека, Конституцията на РБ, Закона за защита правата на детето, Закона за защита от дискриминация, Стандарта за приобщаващо образование и Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование.

Етичният кодекс има за цел:

1. Да утвърди основните ценности, норми и принципи на поведение, които работещите с деца трябва да знаят и спазват в своята практика.
2. Да укрепи авторитета на учителите и общественото доверие към училището като институция.
3. Да подпомага работещите с деца в решаването на етични дилеми, които срещат в своята практика.
4. Да очертае моралните отговорности на работещите с деца: към детето, към семейството, помежду им и към обществото.
5. Да регламентира етичните норми на поведение в колектива и така да създаде оптимални условия за работата в училището

Етичният кодекс на работещите в ППМГ „Акад. Ив. Ценов“ гр. Враца представя стандартите за етично поведение на работещите с деца в сферата на образованието и регламентира етичните правила, които следва да се прилагат при изпълнение на служебните им задължения и в ситуация на конфликт на интереси. Установява общи норми на поведение.

Етичният кодекс на работещите в ППМГ „Акад. Ив. Ценов“ гр. Враца е изготвен по достъпен и разбираем за учениците начин. Поставя се на видно място в училищната града и се публикува на интернет страницата на училището.

Раздел I

ОСНОВНИ ПОЛОЖЕНИЯ

Работещите с деца педагогически специалисти изпълняват своите функции, като се ръководят от основните човешки ценности и принципи:

Чл. 1. Детството е изключително важен период от живота на човека.

Чл. 2. Семейството е най-естествената среда за развитието на детето.

Чл. 3. Всяко дете притежава неповторима уникалност и стойност.

Чл. 4. На всяко дете е гарантирано правото на:

- свобода на изразяване на мнение;
- свобода на мисълта, съвестта и религията;
- формиране на собствени възгледи в право да ги изразява свободно;

Чл. 5. Всяко дете има право на закрила срещу нарушаващите неговото достойнство методи на възпитание, физическо, психическо или друго насилие или форми на въздействие.

Чл. 6. Всяко дете има право на закрила за нормалното му физическо, умствено, нравствено и социално развитие.

Чл. 7. Училището предоставя на учениците обща и допълнителна подкрепа за личностно развитие, която осигурява подходяща физическа, психологическа и социална среда за развитие на способностите и уменията им. Подкрепата за личностно развитие се прилага в съответствие с индивидуалните образователни потребности на всеки ученик.

Чл. 8. Да се защитават по най-добър начин интересите на детето.

Чл. 9. За всяко дете, попаднало в риск, възниква спешна необходимост от специална закрила за извеждането му от рисковата ситуация.

Чл. 10. Децата с изявени дарби се ползват от мерките за специална закрила.

Чл. 11. Работещите с деца трябва да притежават определени личностни, морални и социални качества.

Раздел II

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ДЕТЕТО

Чл. 12. Педагогическата практика да се основава на съвременните знания за детското развитие и познаването на индивидуалните особености на всяко дете.

Чл. 13. Да се разбира и уважава уникалността на всяко дете.

Чл. 14. Да се има предвид специфичната уязвимост на всяко дете.

Чл. 15. Да се създава безопасна и здравословна среда, която стимулира социалното, емоционалното и физическото развитие на детето.

Чл. 16. Да се подкрепя правото на детето на свободно изразяване на мнение по всички въпроси от негов интерес.

Чл. 17. Да се работи винаги в най-добрия интерес на детето.

Чл. 18. Да се осигуряват на децата с увреждания равни възможности за достъп до адекватни грижи и образование.

Чл. 19. Да не се участва в практики, които не зачитат достойнството на детето или са опасни и вредни за физическото, психическото и емоционалното му здраве и развитие. Да се включват учениците в подготовката и реализацията на дейности по превенция на насилието и тормоза в училище.

Чл. 20. Да не се участва в практики, които дискриминират по някакъв начин децата на основата на раса, етнически произход, религия, пол, националност, език, способности или на базата на статуса, поведението или убежденията на родителите.

Чл. 21. Да се познават и спазват Закона за закрила на детето и Механизма за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, защитаващи детето от насилие и тормоз. Да се познават симптомите и формите на насилие и тормоз над дете – физическо, психическо, сексуално, вербално, пренебрегване, емоционално малтретиране или занемаряване, кибернасилие и кибертормоз.

Чл. 22. При съмнение за тормоз и насилие всеки служител веднага уведомява директора на гимназията, а той органите за закрила на детето и/или полицията.

Чл. 23. Когато друго лице изкаже подозрения за насилие или тормоз над дете, следва да му се окаже пълно съдействие за предприемане на подходящи действия за закрила на детето.

Чл. 24. Когато постъпи информация за действия или ситуации, които заплашват здравето и сигурността на детето, незабавно се информират директора, органите по закрила на детето и/или полицията.

Чл. 25. Педагогическите специалисти формират у учениците морални отговорности за:

- етични отношения в общуването помежду им и с всички учители и служители в училището;
- недопускане на насилие и тормоз в общуването помежду им;
- недопускане на обидни изказвания за съучениците и учителите;

- предотвратяване на конфликти между учениците и ученици – учители и служители, съобразно правилата в училище;
- толерантност и зачитане правата, честта и достойнството на другите
- съхраняване на авторитета на гимназията и добрите традиции.

Раздел III

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ СЕМЕЙСТВОТО

Чл. 26. Наша първостепенна отговорност е подпомагане на семейството при отглеждането и възпитанието на децата.

Чл. 27. Зачитане на достойнството на всяко семейство и неговата култура, обичаи, език и убеждения.

Чл.28. Уважаване на ценностите на семейството при отглеждането и възпитанието на децата и на правото му да взема решения за своите деца.

Чл. 29 . Информирание на семейството за всички решения, отнасящи се до детето. Когато е възможно, родителите следва да се включват във вземането на такива решения.

Чл. 30. Зачитане на правото на семейството да бъде информирано за начина, по който се работи с детето.

Чл. 31. Информирание на родителите за изследователските проекти, включващи техните деца. Не се позволява и не се допуска участие в изследвания, които по някакъв начин могат да застрашат здравето, образованието, развитието или благополучието на детето.

Чл. 32. Да не се използват служебните отношения със семейството за лично облагодетелстване. Да не се влиза в отношения с членовете на семейството, които могат да навредят на ефективността на работата с детето.

Чл. 33. Осигуряване на конфиденциалност на информацията и зачитане на правото на семейството на личен живот с изключение на случаите на малтретиране, тормоз и насилие. В тези случаи да се планират дейности за превенция на насилието и тормоза в семейството и училището в партньорство с родителите.

Чл. 34. Разкриването на поверителна информация за детето може да стане само с разрешение на семейството. Това не важи в случаите на малтретиране, тормоз и насилие над детето.

Чл. 35. В случаите на конфликт между членовете на семейството да се работи открито, споделяйки наблюденията си за детето с цел всички включени страни да вземат информирано решение, като стриктно се въздържа от вземане на страна в конфликта.

Раздел IV

МОРАЛНИ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С КОЛЕГИТЕ

Чл. 36. Изграждане и поддържане на отношения на уважение, доверие, сътрудничество и колегиалност.

Чл. 37. Обмяна на информация и ресурси, които имат отношение към благополучието и закрилата на правата на детето.

Чл. 38. Работа за утвърждаване на собствения и на колегите си авторитет, въздържайки се от действия, които биха уронили престижа на професията, и проява на нетърпимост към подобни действия.

Раздел V

МОРАЛНИ ОТГОВОРНОСТИ КЪМ ОБЩЕСТВОТО

Чл. 39. Предоставяне на висококачествени програми и услуги. Не се предлагат услуги, за които няма необходимата компетентност, квалификация или ресурси и правоспособност.

Чл. 40. Да се работи за създаване на сигурна обществена среда, в която детето да получава адекватни здравни грижи, храна, подслон, възпитание и да живее без насилие.

Чл. 41. Да се работи за подобряване на сътрудничеството между организациите, както и за интердисциплинарното взаимодействие между професиите, които имат отношение към благополучието на децата и семейството.

Чл. 42. Да се оказва съдействие за повишаване на степента на разбиране на децата и техните нужди от обществото.

Чл.43. Да се работи за популяризиране на правата на децата, както и за повишаване на чувствителността на обществото към нарушаването им.

Чл. 44. Да се работи в подкрепа на законите и политиките, които подпомагат благополучието на децата и семействата им и да се противопоставяме на тези, които го нарушават.

Раздел VI

ЗАЩИТА ОТ ДИСКРИМИНАЦИЯ

Чл.45. Директорът на гимназията утвърждава Вътрешни правила за наблюдение, установяване и докладване на нарушения и за предприемане на последващи мерки при прилагане на етичния кодекс.

Чл. 46. Директорът на гимназията поставя на достъпно място текста на Закона за защита от дискриминация.

Чл. 47. Директорът на гимназията, получил оплакване от учещ се, който се смята за подложен на тормоз от лице от педагогическия или непедагогическия персонал или от друг учещ се, е длъжен незабавно да извърши проверка и да предприеме мерки за прекратяване на тормоза, както и за налагане на дисциплинарна отговорност.

Чл.48. ППМГ „Акад. Иван Ценов“ предприема подходящи мерки с цел изравняване на възможностите за ефективно упражняване на правото на образование и на обучение на лицата с увреждания, съобразно чл.32 от Закона за защита от дискриминацията.

Чл. 49. При поискване на информация от лицето, което твърди, че са нарушени правата му по този раздел, директорът предоставя наличната такава при Комисията по етика в 3-дневен срок от постъпване на искането.

Чл. 50. (1) Учителите, осъществяващи обучение и възпитание са длъжни да предоставят информация и да прилагат методи на обучение и възпитание по начин, насочен към преодоляване на стереотипи за ролята на жената и мъжа във всички сфери на обществения и семейния живот.

(2) Учителите включват в своите образователни програми и планове обучение по проблемите на равенството на жените и мъжете.

(3) Алинея 1 се прилага и за преодоляване на отрицателните стереотипи към лицата, принадлежащи към расови, етнически и религиозни групи, както и по отношение на лицата с увреждания.

Раздел VII

ВЗАИМООТНОШЕНИЯ С ОРГАНИЗАЦИОННИТЕ СТРУКТУРИ ОБЩИНА, РУО И МОН

Чл. 52. (1) Служителите извършват своята дейност на най-високо ниво на компетентност в съответствие с професионалните критерии и поемат за решаване само такива задачи, за които са придобили необходимата квалификация.

(2) Служителят извършва административното обслужване законосъобразно, своевременно, точно, добросъвестно и безпристрастно.

(3) Служителят отговаря на поставените въпроси съобразно функциите, които изпълнява. При необходимост той пренасочва въпросите към друг свой колега, притежаващ съответната компетентност.

Раздел VIII ПРОФЕСИОНАЛНО ПОВЕДЕНИЕ

Чл. 53. Служителят не трябва да иска, приема или разпределя подаръци, дарения, хонорари, услуги или други облаги за себе си или семейството си, за близки или колеги, които могат да доведат до пристрастност или да окажат влияние върху изпълнението на служебните му задължения, преценката или функциите му, или да бъдат възнаграждение за това.

Чл. 54. Служителят не трябва да позволява да бъде поставян или да изглежда поставен в положение на зависимост от когото и да било. Той също не трябва да извършва работата си по начин, допускащ влияние от друг.

Чл. 55. Служителят опазва повереното му имущество с грижата на добър стопанин и не допуска използването му за лични цели. Информира своевременно директора при загубата или повредата му.

Чл. 56. Служителят в изпълнение на заеманата длъжност трябва да осигури ефективно, компетентно и икономично използване на собствеността, средствата, услугите и финансовите източници, които са му поверени. Те не трябва да бъдат използвани за лични цели или да бъдат предоставяни на трети лица, освен ако е изрично предвидено.

Чл. 57. Служителят трябва да извършва необходимите действия за защита на сигурността и поверителността на информацията, за която е отговорен или му е известна. Използва документите в училището единствено по повод изпълнение на служебните си задължения, при строго спазване на правилата за защита на информацията.

Чл. 58. Бившият служител не трябва да използва или да разкрива поверителна информация, получена от него по време на службата му, освен ако законно е упълномощен да го направи.

Чл. 59. Бившите служители трябва да се въздържат от коментари или действия, които биха причинили загуба на доверие в образователната система, училищната общност или който и да е служител в системата.

Раздел IX КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Чл. 60. Конфликт на интереси възниква тогава, когато служителят има личен интерес и той му влияе дотолкова, че пречи на безпристрастното и обективно вземане на решения или изпълнение на служебните задължения.

(1) Служителят може да извършва образователни услуги на ученици, които се обучават или ще полагат изпит в училището, в което преподава, след като декларира своята дейност пред директора .

(2) Служителят не може да използва служебното си положение за лично и на семейството си облагодетелстване, давайки платени уроци по принуда.

(3) Служителят трябва да избягва всякакви ситуации, които могат да доведат до конфликт на интереси. При появяването на такъв конфликт той е длъжен да информира веднага ръководителя си.

(4) Служителят не трябва да допуска възможност друг служител да го постави в реален или предполагаем конфликт на интереси.

(5) В случай на вече възникнал конфликт на интереси и само съобразно с нарежданията на ръководителя му служителят може да се оттегли от служебните си задължения, които са причина за възникването на конфликта.

Раздел X КОМИСИЯ ПО ЕТИКА

Чл. 61. (1) За спазването на Етичния кодекс и разрешаване на възникнали с приложението му казуси към училищната общност се създава Комисия по етика.

(2) Членовете на комисията се избират от Общото събрание за срок от три години.

(3) Директорът назначава избраната етична комисия със заповед.

Чл. 62. (1) Комисията по етика:

* разглежда сигнали, свързани със спазването на този кодекс;

* дава задължителни тълкувания на Етичния кодекс.

(2) Комисията по етика работи по Вътрешни правила за наблюдение, установяване и докладване на нарушенията и за предприемане на последващи мерки при прилагане на Етичния кодекс, които са неразделна част от този кодекс.

Чл. 63. Всеки заинтересован член на работещите в ППМГ „Акад. Ив. Ценов“ гр. Враца има право да внесе сигнал в Комисията по етика.

Чл. 64. (1) Комисията по етика разглежда постъпилите сигнали и се произнася с мотивирано становище най-късно в тримесечен срок от постъпването му.

(2) При установено неспазване на Етичния кодекс комисията изготвя предложение до директора за налагане на санкция по Кодекса на труда.

(3) Непроизнасянето в срок се смята за мълчалив отказ за налагане на санкция.

Чл. 65. Комисията по етика е длъжна веднъж годишно да отчита дейността си пред Общото събрание.

Раздел XI ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

При неспазване нормите на поведение в този кодекс работещите в ППМГ „Акад. Иван Ценов“, гр. Враца носят дисциплинарна отговорност съгласно Кодекса на труда. Неразделна част от настоящия Етичен кодекс са Вътрешните правила за наблюдение, установяване и докладване на нарушенията и за предприемане на последващи мерки при прилагане на Етичния кодекс.

Настоящият Етичен кодекс е отворен документ, подлежащ на непрекъснато развитие и обогатяване.

УТВЪРЖДАВАМ:

ТАТЯНА ВАСИЛЕВА
ДИРЕКТОР

ВЪТРЕШНИ ПРАВИЛА
ЗА НАБЛЮДЕНИЕ, УСТАНОВЯВАНЕ И ДОКЛАДВАНЕ НА НАРУШЕНИЯТА И
ЗА ПРЕДПРИЕМАНЕ НА ПОСЛЕДВАЩИ МЕРКИ ПРИ ПРИЛАГАНЕ НА
ЕТИЧНИЯ КОДЕКС

1. Настоящите вътрешни правила уреждат реда и начините за наблюдение, установяване и докладване на нарушенията и за предприемане на последващи мерки при прилагането на Етичния кодекс за поведението на учителите, служителите и работниците в училищната общност. Под „нарушения на Етичния кодекс“ по смисъла на тези правила се разбират следните групи прояви в тяхното поведение:

- неспазване на действащото законодателство;
- неспазване на вътрешноучилищните документи;
- действия и/или бездействия, водещи до разрушаване на доверието към училището;
- грубо отношение към учениците, родителите, колегите и външни лица; проявено неуважение, незачитане на правата и достойнството на личността и допускане на прояви на дискриминация поради етнически, религиозни и други причини;
- прояви на накърняване на авторитета на други учители, служители и работници и на престижа на учебното заведение, допуснати във и извън училището;
- прояви на недобросъвестно и некомпетентно изпълнение на възложените функции и накърняване на интересите на други лица.

2. Наблюдението и докладването на посочените в т. 1 нарушения да се извършват по две направления:

- вътрешно докладване – от учениците, педагогическия и непедагогическия персонал;
- външно докладване – от родители, граждани, представители на институции и фирми.

3. За докладване на сигналите и жалбите се въвежда регистър за входящото им.

4. Регистрираните сигнали и жалби се разглеждат от Комисията по етика в училището, назначена със заповед на директора.

5. Комисията да е в 5-членен състав от представители на:

- За председател – от ръководството;
За членове:
  - от ръководството – 1 представител;
  - педагогическия персонал – 2 представители;
  - непедагогическия персонал – 1 представител.

6. Всички постъпили сигнали и жалби се разглеждат от комисията на нейни заседания, за което се води протокол.

7. Комисията не е длъжна да разглежда анонимни сигнали.

8. Членовете на комисията вземат решения с явно гласуване и обикновено мнозинство 50% + 1.

9. Председателят свиква първо заседание за разглеждане на постъпилия сигнал в

седемдневен срок от постъпването му.

10. При необходимост от допълнителни данни и доказателства се извършва проверка и се провежда разговор със свидетели на нарушението.

11. При невъзможност случаят да се изясни на едно заседание, се насрочва последващо такова в седемдневен срок след първото.

12. При установяване на нарушения на етичните правила, представляващи и дисциплинарни нарушения, преписката се докладва и на директора за вземане на дисциплинарни мерки по Кодекса на труда.

13. За предприетите мерки и наложени наказания от директора се уведомяват председателят на комисията по етика и лицето, подало сигнала.

14. При първоначално постъпване на работа всеки учител, служител и работник се запознава с Етичния кодекс и настоящите Вътрешни правила.